

Abstrakt

Na Blízkém východě se vyskytují tři druhy čeledi Emballonuridae, které jsou morfologicky rozděleny do několika poddruhů, které jsou ovšem leckdy definovány pouze nejasně a vnitrodruhové taxonomické uspořádání dotyčných druhů tak není uspokojivě vyřešeno. Proto byla v této práci použita molekulárně-genetická analýza, která může pomoci toto uspořádání zrevidovat na dosud neuplatněné rovině. Na základě dat získaných sekvenací mitochondriálních i jaderných markerů byla provedena fylogenetická analýza, která doplňuje informace o vnitrodruhových i mezidruhových vztazích populací dotyčné čeledi v této oblasti.

Letouni (Chiroptera) z čeledi Emballonuridae, která je charakterizována ocasem pronikajícím skrze dorzální stranu uropatagia a redukcí prstních článků horní končetiny tvořící dlouhé a úzké křídlo, jsou rozšířeni cirkumtropicky a dělí se na dvě podčeledi. Podčeleď Emballonurinae se často dělí na dva triby, novosvětský tribus Diclidurini a starosvětský Emballonurini. Zástupci podčeledi Taphozoinae se vyskytují pouze ve Starém světě. Oblast Blízkého východu obývají tři druhy této čeledi. *Coleura afra* se vyskytuje pouze v jižní části Arabského poloostrova a zdejší populace se řadí k poddruhu *C. a. gallarum*. *Taphozous nudiventris* by se měl na Blízkém východě vyskytovat ve třech poddruzích, z nichž dva jsou rozměrově menšího morfotypu, *T. n. nudiventris* a *T. n. zayidi*, a jeden většího morfotypu *T. n. magnus*. *Taphozous perforatus* pak v této oblasti většinou bývá řazen ke dvěma poddruhům, *T. p. perforatus* a *T. p. haedinus*.

Pro molekulární analýzu byly použity tři mitochondriální markery (Cyt-*b*, D-loop, 16S) a pět jaderných markerů (Rag2 a introny ACOX, COPS, STAT a BGN). Následně byly ve fylogenetické analýze použity metody Bayesovské analýzy a metoda maximum likelihood pro vytvoření fylogenetických stromů, byly vytvořeny haplotypové sítě a rovněž bylo provedeno molekulární datování zástupců celé čeledi.

Výsledky ukázaly, že zatímco sekvence *C. afra* jsou velmi uniformní a ukazují, že jedinci na Arabském poloostrově si jsou velmi příbuzní a patří do jednoho poddruhu, u *T. nudiventris* jsou sekvence rozděleny do dvou linií, které by částečně korespondovaly s rozdělením na dva velikostní morfotypy. V rámci menšího morfotypu si jsou jedinci vzájemně velmi příbuzní, což by ukazovalo na přítomnost poddruhu *T. n. nudiventris*, přičemž *T. n. zayidi* by tak byl pouze synonymem. Větší morfotyp je především podle mitochondriálních markerů odlišen od menšího morfotypu natolik, že *T. n. magnus* může být zaručeně prohlášen za poddruh a možná i za samostatný druh. Část sekvencí většího morfotypu je ovšem příbuznější se sekvencemi menšího morfotypu, problém tedy není uzavřen a vyžaduje následné studium.

Nakonec *T. perforatus* není vnitrodruhově výrazně rozdělen, což by ukazovalo, že *T. p. haedinus* se na Blízkém východě nevyskytuje.

Další výsledky by potvrdzovaly rozdělení podčeledi Emballonurinae na dva samostatné triby, naopak nepodporují rozdělení rodu *Taphozous* na dva podrody, neboť by se stal podrod *Taphozous* v současném pojetí parafyletickým taxonem, resp. podrod *Liponycteris* by byl vnitřní linií podrodu *Taphozous*.